

54 והבדים עד זמן הגיתות והבדים הבא, ודי בכך כדי לטהרם.
 55 הגמרא מפסיקה את דברי הברייתא ומבררת במה נחלקו התנאים.
 56 מקשה הגמרא: הרי הזמן שיש מגת לגת ומבד לבד הוא שנים עשר
 57 חודש, ואם כן דברי רבן שמעון בן גמליאל היינו – הם כדברי תנא
 58 קמא, ובמה נחלקו. מתרצת הגמרא: איכא בינייהו – החילוק ביניהם
 59 הוא בחורפי ואפלי – באופן שהיה זמן מועט בין גת לגת, כגון
 60 שהענבים הקדימו להתבשל, ויכלו להביא אותם כבר לגת מוקדם, או
 61 כשהענבים אחרו להתבשל ונמצא שהזמן עד הגת השניה היה זמן
 62 רב יותר. שבאופנים אלו לפי שיטת תנא קמא צריך שנים עשר חודש,
 63 ולרבן שמעון בן גמליאל צריך להמתין עד זמן הגיתות הבא.
 64 הגמרא חוזרת להביא את המשך דברי הברייתא: רבי יוסי אומר,
 65 הרוצה למהרן מיד – הרוצה לטהר עקלים של שיפה ושל גמי, בלי
 66 להמתין שנים עשר חודש או מגת לגת, מנעילן במים רותחין, או
 67 חולטן במי ויתים – מבשלם במים שהתבשלו בהם ויתים. רבן שמעון
 68 בן גמליאל משום רבי יוסי אומר, אם רוצה לטהרם מיד, מניחן
 69 תחת צינור שמימיו כמקלחין, או כמעון שמימיו ורדפין – שוטפים,
 70 והמים הזורמים יטהרו אותן. מבארת הברייתא: וכןהא זמן צריך
 71 להניחם תחת הצינור או במעין, עונה, ולהלך יבואר מהו שיעור
 72 עונה.
 73 מסיימת הברייתא: פדרה שאמרו ביין נסה, כה אמרו במהרות –
 74 כדי טיהור הגת מייך נסך, כך גם מטהרים גת טמאה.
 75 תמחה הגמרא: כלפי לייא – להיכן פונה דבר זה, כלומר, הלא
 76 ההיפך הוא הנכון, שהרי במהרות קיימין – הברייתא ששנינו לעיל
 77 נאמרה לענין טהרת גת טמאה. משיבה הגמרא: אלא כך יש לגרוס
 78 בברייתא, פדרה שאמרו במהרות, כה אמרו ביין נסה – כך גם
 79 מכשירים גת הנלקח מגוי, שלא יהיה יין נסך. ומכאן השיב רבי אבהו
 80 תשובה לשואליו, שכך היא הדרך לרוצה לטהר את העקלים מין
 81 נסך.
 82 שואלת הגמרא: וכמה הוא שיעור עונה שאמר רבן שמעון בן
 83 גמליאל. משיבה הגמרא: אמר רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן,
 84 או יום או לילה. רבי הנא שאינה, ואמרי לה – ויש שאמרו זאת
 85 בשם רבי הנא בר שאינה, אמר רבה בר בר חנה, אמר רבי יוחנן,
 86 שיעור עונה הוא, חצי יום וחצי לילה.
 87 אמר רב שמואל בר יצחק, ולא פליגי – אמוראים אלו אינם חלוקים
 88 ששיעור עונה הוא שנים עשרה שעות שלמות, אלא הא – שיעור
 89 יום או לילה היינו בתקופת ניסן ותשרי, שזמני היום והלילה שווים,
 90 ויום או לילה הם שנים עשרה שעות, והא – שיעור חצי יום וחצי
 91 לילה היינו בתקופת תמוז ושבט, שהימים והלילות אינם שווים, ולכן
 92 צריך חצי יום וחצי לילה כדי שיחד יהיו שנים עשרה שעות.
 93 הגמרא מבררת איך מכשירים כלים נוספים שמתמשים בהם ליין
 94 גוים: אמר רב יהודה, הני רונקי דארמאי – משמרות של גוים, כעין
 95 שקים שמניחים בהם שמרים להוציא מהם יין, אם הם דמויא –
 96 עשויים משער אדם, מדיחן במים, והו הכשרם, לפי שאינם בולעים
 97 הרבה. ואם הם דעמרא – עשויים מצמר, מנגנן באפר ומים. ודכיתנא
 98 – ואם עשויים מפשתן, מישנן – אינו משתמש בהם שנים עשר חודש,
 99 משום שהפשתן בולע יותר מצמר. ואי איכא קמרי – ואם יש קשרים
 100 בשקים אלו, שרי להו – צריך להתירם קודם שמכשירם, כדי שיעצ
 101 היין שנכנס לשם.
 102 הגמרא מבארת איך מכשירים סלים שהשתמש בהם גוי: הני דקולי
 103 וחקלאתא דארמאי – אותם סלים ומסנות העשויות מענפים,
 104 שמשננים בהם יין, השייכים לגוי, דחימי פחבלי דצורי – אם הם
 105 תפורים בצורי דקל, נצרים קלופים, מדיחן במים ובכך מטהרם, לפי
 106 שאינם בולעים.

1 רב אמר שמנגב במים, והוא הדין לאפר – שצריך לנגב באפר
 2 אחריהם. ורבה בר בר חנה אמר לאפר, והוא הדין למים – שצריך
 3 לשטוף במים אחרי האפר.
 4 מבארת הגמרא: ואף שרב אמר שיש להקדים את המים ואילו רבה
 5 בר בר חנה אמר שיש להקדים את האפר, לא פליגי – לא נחלקו,
 6 אלא הא ברטיבתא והא בגושקתא – בגת שעדיין היה בה מעט
 7 לחלוחית יין, צריך קודם לשפשוף באפר עד שתהא הגת נגובה, ואחר
 8 כך לשטוף במים. ובגת יבשה, קודם נותן בה מים ואחר כך אפר,
 9 ומשפשוף.
 10 הגמרא דנה כמה פעמים צריך לנגב במים ואפר: איתמר – נאמר
 11 בבית המדרש, כי רב משמיה דרב אמרי – בבית מדרשו של רב
 12 אמרו בשם רב, שמספר הפעמים שצריך לנגב את הגת שדרך בה
 13 הגוי, הוא תלת, תלת – שנים ושלוש. בגת יבשה צריך שתי פעמים,
 14 פעם אחת במים ופעם שניה באפר, ובגת שיש בה לחלוחית יין צריך
 15 שלש פעמים, אפר ומים ואפר. ושמואל אמר שמספר הפעמים
 16 שצריך לנגב את הגת שהגוי דרך בה הוא תלת, ארבע – שלש
 17 וארבע, בגת רטובה צריך שלש פעמים, אפר ומים ואפר כדברי רב,
 18 ובגת יבשה צריך ארבע פעמים, מים ואפר ומים ואפר.
 19 הגמרא מביאה לשון אחרת במחלוקת רב ושמואל: בסורא מתנו
 20 הני – בסורא שנו את מחלוקת רב ושמואל כמו שלמדנו לעיל.
 21 ובפומבדיתא מתנו – שנו כך, כי רב אמרי משמיה דרב – בבית
 22 מדרשו של רב אמרו בשם רב, שמספר הפעמים שצריך לנגב את הגת
 23 הוא תלת ארבע – בגת יבשה צריך שלש פעמים, מים ואפר ומים,
 24 ובגת רטובה צריך ארבע פעמים, אפר ומים ואפר ומים. ושמואל אמר
 25 שמספר הפעמים שצריך לנגב את הגת הוא ארבע וחמש – בגת
 26 רטובה צריך ארבע פעמים, אפר ומים ואפר ומים כדברי רב. אך בגת
 27 יבשה צריך חמש, מים ואפר, מים ואפר, ומים. ולא פליגי – ואין
 28 מחלוקת בין מה ששנו בסורא לבין מה ששנו בפומבדיתא, אלא מר
 29 קא השיב מיהא בתרא, ומר לא קהשיב מיהא בתרא – בסורא לא
 30 חישובו את המים הניתנים לאחר נתינת האפר, ולכך מנו בשיטת רב
 31 רק שתיים ושלוש ובשיטת שמואל שלש וארבע, אבל בפומבדיתא מנו
 32 גם את המים הניתנים לאחר האפר, ולכך מנו בשיטת רב שלש
 33 וארבע ובשיטת שמואל ארבע וחמש.
 34 הגמרא מבררת איך מכשירים את הכלים שהשתמש בהם הגוי בגת:
 35 בעו מיניה מרבי אבהו – שאלו בני הישיבה את רבי אבהו, הני גורגי
 36 דארמאי – מין חבלים המכונים 'גורגי', שהיו קושרים בהם את
 37 הענבים בעת דריכתם ליין שלא יתפורו מכובד הקורה, שהשתמש
 38 בהם הגוי לצורך יינו, מאי – איך מכשירים אותם.
 39 אמר להו רבי אבהו, הניתנה – שנינו זאת בברייתא, הרי שהיו גתיו
 40 ובית פדיו – מקומות שעושים בהם יין ושמן, ממאי, והיו בלועים
 41 בהם יין או שמן טמאים, ובקש לעשותן במהרה – ורצה לטהרם כדי
 42 שיובל לעשות בהם יין ושמן בטהרה, ולא יטמאו מהמשקים הטמאים
 43 הבלועים בהם, תרפין – לחות גדולים, כמין דלת, שנותנים על
 44 הענבים לסוחטם, והערשין – הגת עצמה שנותנים בה את הענבים,
 45 והלולבין – המטאטא שאוספים בו את הענבים המתפורים, מדיחן
 46 במים, ובכך נטהרו. והעקלין – אותם חבלים שקושרים בהם את
 47 הענבים המכונים 'גורגי', אם הם של נצרון ושל פצבון – עשויים
 48 מענפים או מקנבוס, מנגנן במים ואפר, משום שהם בולעים יותר
 49 מהיין של הגוי. ואם הם של שיפה ושל גמי – עשויים מדבר הנקרא
 50 'גומא' או מגמי, מישנן שנים עשר חודש, כלומר אינו משתמש בהם
 51 שנים עשר חודש, שהיה 'שינים', ומה שישתמש לאחר מכאן, יהיה
 52 טהור. רבן שמעון בן גמליאל אומר, כדי לטהר עקלים אלו, מניחן
 53 ואינו משתמש בהם מנת לנת ומבד לבד – מזמן זה של הגיתות

56 להכשירו גם על ידי האש. ותיבת 'זוהר' מיותרת, וממנה למדים
 57 שהוסיף לך הַתְּנוּבָה, שגם לאחר שהכשירו באש, צריך עוד פְּתִירָה
 58 אַחֲרָה, והיינו להטבילו.
 59 הגמרא מבארת שאין צריך להוות על הכלים ביום השלישי והשביעי:
 60 תֵּינִי –[שנה] בַּר קַפְרָא, מִתוֹךְ שְׁנַיִמָּר (שם) בהמשך הפסוק אַךְ בָּמִי
 61 נִדְהָ יִתְחַטָּא, שׁוֹמֵעַ אֲנִי – יכול אני לפרש שכונת התורה לומר,
 62 שְׁצַרְיָה הָאֵהָא על הכלי ביום השלישי וביום השביעי, כדין כלי
 63 שנטמא בטומאת מת, שכן מים שמוזים על טמאי מתים, קרויים 'מי
 64 נדה'. תלמוד לומר – אמרה התורה 'אף', ומתיבה זו למדים שחֶלֶק
 65 – מיעט הכתוב בדין הכשר כלי מדין שלא יהיה ממש כמו כלי הטמא
 66 בטומאת מת, ולא צריך בהם הזאת שלישי ושביעי. אַם כֵּן שאין צריך
 67 הזאה, מַה תִּלְמֹד לֹמַר – מה מלמדנו הכתוב, שאמר 'בְּמִי נִדְהָ/
 68 שפירושו 'מי הזאה', והלא אין צריך הזאה. אלא באה התורה לומר,
 69 שצריך לטבול את הכלי במים שֶׁאֵשֶׁה נִדְהָ מוֹכֵלֶת פָּהוּ, הוּי אֹמַר
 70 – דהיינו במקוה של אַרְבַּעִים סָאָה.
 71 רבא ביאר לעיל שלמדים דין טבילה בכלי הנקנה מגוי, מהפסוק
 72 'זוהר', ואילו בר קפרא ביאר שלמדים זאת מהפסוק 'במי נדה',
 73 הגמרא מבארת מדוע צריך את שני הפסוקים: וְאִיצְמִרְיָה לְמִיִּתְב
 74 'וְיָהָר', וְאִיצְמִרְיָה לְמִיִּתְב 'בְּמִי נִדְהָ', משום דאי קְתַב רַק 'וְיָהָר',
 75 הָיָה אֲמִינָא – הייתי יכול לומר, 'וְיָהָר' כֵּן דְהוּ – שדי במקצת טהרה,
 76 דהיינו להטביל את הכלי במקוה חסר, לְכַךְ קְתַב רַחֲמֵנָא, 'בְּמִי נִדְהָ',
 77 לומר שצריך ארבעים סאה כמים שנדה טבולת בהם. וְאִי קְתַב
 78 רַחֲמֵנָא 'בְּמִי נִדְהָ' ללמדנו שצריך טבילה כנדה, הָיָה אֲמִינָא – הייתי
 79 יכול לומר שצריך גם הַעֲרַב שְׁמֶשׁ פְּנִידָה – שאין הכלי נטהר עד
 80 שתשקע השמש של יום הטבילה, כמו נדה שאינה נטהרת לאכול
 81 בתרומה עד שתשקע השמש של יום הטבילה, לְכַךְ קְתַב רַחֲמֵנָא
 82 'וְיָהָר', ללמדנו שהכלי נטהר לְאֵלְתֵּר – מיד לאחר שנטבל.
 83 הגמרא מבארת שלא רק כלים ישינים צריכים טבילה, אלא גם כלים
 84 חדשים טעונים טבילה: אֹמַר רַב נַחֲמָן אֹמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהֵי, אֲפִילוּ
 85 בְּלִים חֲדָשִׁים שנקנו מגוי בְּשִׁמְשֵׁעַ – כלולים הם במשמעות הפסוק,
 86 וצריכים טבילה. דְהָא יִשְׁנִים וְלִפְנֵי בְּחֲדָשִׁים דְמוּ – שהרי כלים
 87 ישנים לאחר ליבונם, הרי הם ככלים חדשים שלא בלוע בהם
 88 מבישולי הגוי, וְאֲפִילוּ הָכִי בְּעֵי –[צריכים] טְבִילָה, ומעתה יש ללמוד
 89 מפסוק זה, שגם כלים חדשים ממש, צריכים טבילה.
 90 מִתְקַרְןָּ לָּהּ רַב שְׁשֵׁת – הקשה רב ששת על דברי רבה בר אבוא, מכך
 91 שגם כלים חדשים טעונים טבילה, מוכח שאין הטבילה משום בליעות
 92 האיסור, אלא גזירת הכתוב היא לטבול כלי הנקנה מגוי, אִי הָכִי –
 93 אם כן, אֲפִילוּ וְזוּא דְסַרְפֵּלָא נְמִי – אפילו מספריים שגוזזים בהם בגדי
 94 צמר, נחייבם בטבילה. מתרצת הגמרא: אֹמַר לִיהָ רַב נַחְמָן לְרַב
 95 ששת, בְּלִי סַעוּדָה אֲמוּרֵין פְּפִרְשָׁה – בפרשת מדין מדובר רק לגבי
 96 כלים של צורכי סעודה ולא בשאר כלים, ולכך אין לחייב בטבילה
 97 את שאר הכלים הנקנים מגוי.
 98 הגמרא מבארת שהשואל כלי מגוי אין צריך להטבילו: אֹמַר רַב נַחְמָן
 99 אֹמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהֵי, לֹא שָׁנוּ אֱלָא בְּלִקְוֵינָן – לא נשנה דין טבילת
 100 כלים, אלא בקנויים מגוי, וְכַמְעַשָׂה שְׁהִיָּה – וכמו המעשה במדין
 101 שנעשו הכלים של ישראל לגמרי במלחמה, אֲבָל בכלים שְׁאוּלִין, לֹא
 102 נאמר דין טבילה.
 103 הגמרא דנה על כלים העשויים מאדמה אם צריכים טבילה. מביאה
 104 הגמרא מעשה: רַב יִצְחָק בַּר יוֹסֵף, וְכֵן מָנָא דְמִרְדָּא מְעוּבָד בּוֹבְבִים
 105 – קנה מגוי כלי העשוי מאדמה מעורבת בגללי בהמה, וְכַבֵּר
 106 לְהַטְבִּילָהּ – חשב להצריכה טבילה. אֹמַר לִיהָ הָהוּא מְרַבְּנָן וְרַבִּי
 107 יַעֲקֹב שְׁמִיָּה – אמר לו אחד החכמים ששמו היה רבי יעקב, לְדִירִי
 108 מְפָרְשָׁא לִי מִינִיהָ דְרַבִּי יוֹחָנָן – אני שמעתי מרבי יוחנן, שרק בְּלִי
 109 מִתְבֹּת אֲמוּרֵין פְּפִרְשָׁה של כלי מדין, ועל כן כלי העשוי מאדמה
 110 וגללי בהמה אינו חייב בטבילה.
 111 הגמרא מבארת שאף כלי זכוכית טעונים טבילה: אֹמַר רַב אֲשִׁי, הֲנִי
 112 בְּלִי זְכוּכִית הוּאִיל וְכִי נִשְׁתַּבְּרוּ יֵשׁ לְהָן תַּקְנָה – כיון שאם נשברו

1 דְּצִבְתָּא – ואם הם תפורים במין גמי, צריך לְנַבְּנָן, כיון שהם בולעים
 2 מהיין, ובכך מכשירים. ודְּכִיִּנְנָא – ואם הם תפורים בפשתן, מִיִּשְׁנָן –
 3 אינו משתמש בהם שנים עשר חודש, וְאִי אֵית פָּהו קִמְרִי – ואם יש
 4 קשרים באותם סלים ומסגנות, שָׁרִי לָהּ – צריך לפתוח את הקשרים
 5 לפני שמנגבם, כיון שהיין נבלע בקשרים.
 6 הגמרא מביאה מחלוקת בענין טמא שנגע באשכול הנמצא בגת, אם
 7 מטמא את כל הגת: אֵיתְמַר, עִם הָאֲרִיז, שגורו עליו חכמים טומאה,
 8 שְׁהוּשִׁיט יְדוּ לְגַת וְנָגַע בְּאֲשְׁכּוּלוֹת, והם מוטלים ביין, רַבִּי וְרַבִּי חִיָּא
 9 נחלקו בדבר, הַד אֹמַר – אחד מהם סובר, שְׁאֲשְׁכּוּל וְכָל האשכולות
 10 שְׁכִיבּוֹתֵינּוּ מְטֵאִין, וְאִילוּ כָּל הַגַּת פּוֹלָה שְׁאִינָה נוגעת באשכול זה,
 11 מְהוֹרָה. וְהַד אֹמַר – ואחד מהם סובר שְׁכָל הַגַּת פּוֹלָה נְמִי –[גם כן]
 12 מְטֵאִה, ואף מה שאינו נוגע באשכול זה.
 13 הגמרא מבארת מדוע מצאנו במקום אחר, שמטמאים רק את מקום
 14 נגיעת הטומאה. מקשה הגמרא: וְלִמָּאן דְּאֹמַר שְׁאֲשְׁכּוּל וְכָל
 15 סְכִיבּוֹתֵינּוּ מְטֵאִים וְכָל הַגַּת פּוֹלָה מְהוֹרָה, יקשה, מָאִי שָׁנָא מְהָא
 16 דְתַנְן – במה שונה דין זה מהדין ששינו במשנה (טהרות פ"ח מ"ח), שָׁרִין
 17 שְׁנִמְצָא בְּרִחִים שְׁטוּחִים בהם את הויתים קודם נתינתם לבית הבר,
 18 אִינוּ מְטֵמָא אֱלָא מְקוּם מִנְעוּ, אבל במה שלא נגע אינו מטמא. וְאִם
 19 הָיָה (משקין) [מִשְׁקָה] מְהוֹרָה – שפורך בריחים, ונגע השרץ במשקה,
 20 הַפֵּל מְטֵמָא, גם מה שלא נגע בו השרץ. ומדוע בעם הארץ שנגע
 21 באשכול אחד, לא מטמאים את כל מה שנמצא בגת, אף שיש חיבור
 22 של היין שם.
 23 מתרצת הגמרא: הָתָם, לגבי זיתים, לֹא מְפַסְק וְלֹא מִיִּדֵי – אין
 24 אשכולות שיפסיקו בין מה שהשרץ נגע לשאר הדברים, ולכך הכל
 25 מתחבר על ידי המשקה ונטמא, אבל הַבָּא, לענין עם הארץ שנגע
 26 באשכול, מְפַסְקֵי אֲשְׁכּוּלוֹת – יש את האשכולות האחרים שהם
 27 מפסיקים בין האשכול שהעם הארץ נגע בו לשאר הגת, ולכך כל
 28 הגת אינה נטמאת.
 29 הגמרא מביאה את פסק ההלכה בעם הארץ שנגע באשכול אחד:
 30 אֹרּוּ לִיהָ – הורו רַבֵּן לְרַבִּי יְרֵמְיָה, וְאֹמְרֵי לָהּ לְבִרְיָה דְרַבִּי יְרֵמְיָה
 31 – ויש אומרים שהורו כן לבנו של רבי ירמיה, שהדין הוא בְּדַבְּרֵי
 32 הָאוֹמֵר אֲשְׁכּוּל וְכָל סְכִיבּוֹתֵינּוּ מְטֵאִין, וְכָל הַגַּת פּוֹלָה מְהוֹרָה.
 33 **משנה**
 34 משנתינו עוסקת בכלים הנקנים מגוי, ומבארת שיש לטובלם, ופעמים
 35 שטעונים הכשרה, ומפרטת את אופני ההכשרה: הַלּוֹקֵחַ בְּלִי
 36 תְּשִׁמִּישׁ – כלים המשמשים לסעודה מִן הַעוֹבְדֵי בּוֹבְבִים, אֵת
 37 שְׁדָרְכוֹ לְהַטְבִּיל – כלי הראוי להכשירו על ידי טבילה, דהיינו שאין
 38 בו בליעת איסור לפי שתשמישו על ידי צונן, וְיַבִּיל – טבילנו במקוה
 39 ודיו. כלי שדרכו לְהַנְעִיל – שראוי להכשירו על ידי הגעלה במים
 40 רותחים, כגון, קדירות של מתכת שתשמישם על ידי בישול, וְנַעִיל.
 41 כלי שדרכו לְלַבֵּן בְּאוֹר – שראוי להכשירו על ידי שמכניסו אל תוך
 42 האש ממש, וְלַבֵּן בְּאוֹר – צריך להכשירו על ידי ליבון. על כן,
 43 הַשְּׂפֹד – ברזל שתוחבים בו בשר לצליה, וְהָאֲסַפְלָא – רשת מברזל
 44 שצולים עליה בשר, מְלַבֵּן בְּאוֹר.
 45 המשנה מבארת כיצד מכשירים את הסכין הנקנה מגוי: הַסְּכִין, שְׁפָה
 46 – משחיה על גבי אבן של נפחים, וְהִיא מְהוֹרָה – כשרה להשתמש
 47 בה.
 48 **גמרא**
 49 הגמרא מבארת שכל הכלים הנקנים מגוי צריכים גם טבילה במקוה.
 50 אומרת הגמרא: תָּנָא – שנה הזאת בברייתא, וְכוּלָן – גם הכלים
 51 שצריכים הגעלה או ליבון, מלבד זאת, צְרִיבִין מְבִילָה בְּאַרְבַּעִים
 52 סָאָה. מבררת הגמרא: מְנַהֲנֵי מִיָּלִי – מהיכן למדנו דברים אלו.
 53 משיבה הגמרא: אֹמַר רַבָּא, דְּאֹמַר קְרָא לגבי הכלים שלקחו ממדין
 54 במלחמה, 'כָּל דְּבַר אֲשֶׁר יָבֵא בְּאֵשׁ, תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ, וְיָהָר' (במדבר לא
 55 א) – כל דבר שתשמישו על ידי אש, ככלים שמבשלים בהם, צריך

18 דבר נוסף נלמד מסוף הפרשה: בתקופה שישמעאל
 19 נעשה "פרא" ובא בטענות ותביעות פראיות, אל ליהודים
 20 לחשוש ממנו ח"ו, ולהתרגש מכך. צריך רק להזכיר לו את
 21 האמת, שמציאותו היא "אשר ילדה הגר המצרית שפחת
 22 שרה לאברהם", ושכאשר הוא חושב את עצמו למציאות
 23 עצמאית, אזי "על פני כל אחיו נפל".
 24 בתורה שבכתב מאמינים גם לא־יהודים. לכן, כאשר
 25 יהיה הדבר ברור, כפי שצריך להיות, ליהודים, ויסבירו
 26 זאת ללא־יהודים בצורה מתאימה, אך בלשון ותוכן ברורים
 27 וגלויים, ולא ירגישו נחיתות ח"ו כלפי אומות העולם,
 28 ועל־אחת־כמה־וכמה כלפי אלה שמחשיבים את עצמם
 29 כבני ישמעאל,
 30 אזי יפסיקו לחוץ על יהודים, כי גם הם יחושו
 31 (במיוחד על־ידי כך ש"מזליה חזי"⁸¹) שטובתם היא
 32 שמערת המכפלה, בתוככי ארץ ישראל לגבולותיה, תהיה
 33 לגמרי, ובגלוי, גם בזמן הגלות, "לעניני בני חת" - ברשותם
 34 של יהודים.
 (משיחת ש"פ חי שרה תשל"ה, תשל"ו)

1 בעולם הבא, שאין זה ענין צדדי, נפרד, אלא ששלמות
 2 בקיום המצוות בעולם הזה היא על־ידי השפעתם בגלוי
 3 בעולם הבא.
 4 לפיכך מובן, שעניני הפרשה, שבהם מתגלה עבודת
 5 שרה, הם "חיי שרה" - הם השלימות של קכ"ז "שני חיי
 6 שרה".

יג.

הוראה מן הפרשה לימינו אלה

7 כל ענין בתורה הוא הוראה, ואכן בתחילת הפרשה
 8 ובסופה יש הוראה פשוטה וברורה לימינו אלה:
 9 כאשר טוענים בני ישמעאל, שמערת המכפלה שייכת
 10 להם מפני שהם בני אברהם, יש בפרשה תשובה ברורה:
 11 בנוסף לכך שמוצאם של הרוב המכריע של הערבים
 12 שבמדינות השכנות לארץ ישראל, ובתוך ארץ ישראל,
 13 איננו, כידוע, מישמעאל⁷⁹, הרי שגם לישמעאל עצמו אין
 14 קשר למערת המכפלה, כיוון שאברהם קנה אותה לקבורת
 15 שרה, וישמעאל איננו, כאמור, יורשו של אברהם, ובודאי
 16 לא של שרה, ומובן איפוא, שהיא שייכת רק לבנה של
 17 שרה, יצחק, ולזרע יצחק (לא כל יצחק⁸⁰ - רק ליצחק).

(81) מגילה ג, א. וש"נ.

(79) ראה ראב"ע תולדות כו, מ (בסופו).

(80) נדרים לא, א.

המשך ביאור למס' עבודה זרה ליום חמישי עמ' ב

1 יש אפשרות לעשות מהם כלי על ידי התכה, כְּבִלֵי מְתָבוֹת דְּמוּ -
 2 הרי הם דומים לכלים העשויים ממתכת, וצריכים טבילה מדרבנן.
 3 הגמרא דנה לגבי כלים העשויים מחרס ומצופים עופרת. אומרת
 4 הגמרא: כלי קוּנְיָא - כלי חרס שמצופה עופרת, ותשמישו בצונן,
 5 פְּלִיגְיָאָה - נחלקו בדין כלי זה רב אָחָא ורבִּינָא, הָד אָמַר בְּתַחֲלָתוּ
 6 - אחד מאמוראים אלו אמר, שנדון כשעת תחילת עשייתו, ומכיון
 7 שבתחילתו היה חרס אין צריך טבילה. וְהָד אָמַר, כְּסוּפֹא - ואחד
 8 מאמוראים אלו אמר, שיש לדון כלי זה לפי מה שהוא בסוף עשייתו,
 9 ומכיון שעכשיו מצופה מתכת, צריך טבילה ככלי מתכות. אומרת
 10 הגמרא: וְהִלְבְּתָא כְּסוּפֹא - ההלכה היא שנידון לפי מה שהוא בגמר
 11 עשייתו, ומעתה כלי קוּנְיָא צריך טבילה.
 12 התבאר לעיל שרק בכלים הלקוחים חלה חובת טבילה ולא בכלים
 13 שאולים. מסתפקת הגמרא: אִיבְעִינָא לְהוּ - הסתפקו בני הישיבה,
 14 מִשְׁכַּנְתָּא מֵאֵי - גוי שלוח מישראל ונתן משכון כנגד ההלוואה, ובא
 15 הישראל להשתמש במשכון האם צריך להטבילו. אָמַר מַר בַּר רַב
 16 אַשֵּׁי, אָבָא מִשְׁבֵּן לִיָּה עוֹבֵד בּוֹכְבִים כְּסָא דְכֶסֶפָא - אבי רב אשי
 17 קיבל מגוי במשכון, כוס שעשויה מכסף, וְאִמְבְּלִיָּה, וְאִישְׁתֵּי בֵּיה -
 18 והטבילו ורק אחר כך שתה ממנו, וְלֹא יִדְעָנָא אֵי מִשּׁוּם דְּקִסְבַּר
 19 מִשְׁכַּנְתָּא כּוֹבֵינֵי דְמָנָא - ואיני יודע אם הטבילו משום שסובר
 20 שמשכון הרי הוא כעין קנין, ותמיד מתחייב בטבילה, אֵי מִשּׁוּם דְּהוּי
 21 לְעוֹבֵד בּוֹכְבִים דְּדַעְתֵּיהּ לְשִׁקּוּעֵיהּ - או משום שראה שדעתו של
 22 הגוי להשאיר את הכלי אצלו, ולא לפדותו עוד, ודווקא באופן זה
 23 הרי המשכון כקניי כבר מעכשיו, אבל בשאר משכון סובר רב אשי
 24 שאינו כקניי ואין צריך טבילה.
 25 הגמרא מבאית ברייתא שמבואר בה דיני ההכשר בכלים הנקנים
 26 מגוי: תַּנּוּ רַבְּנָן בְּרִייתָא, תְּלוּקָה פְּלִי תִשְׁמִישׁ סְעוּדָה, מִן הָעוֹבְדֵי

27 בּוֹכְבִים, דְּכָרִים וְשֵׁלָא נִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהוּן גִּיּוּ כִלְ, מְטַבְּלִין בְּמִקְוָה
 28 ארבעים סאה, וְהוּן מְהוּרִין. דְּכָרִים שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּהוּן עַל יְדֵי צוּנָן, כְּגוֹן
 29 בּוֹסוֹת וְקַתוּנִיּוֹת - כלי שתייה, וְצִלּוּחִיּוֹת, מְרִיחֵן - שוטפם במים
 30 מלכלוך הדבוק בהם וּמְטַבְּלִין בְּמִקְוָה, וְהֵם מְהוּרִין. דְּכָרִים
 31 שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּהוּן עַל יְדֵי חֲמִין, כְּגוֹן תִּיּוֹרוֹת, וְהַקּוּמְקוּמוֹסוֹן - יורה
 32 קטנה, וּמְחַמֵּי חֲמִין, מְנַעֲרֵין - במים חמים, וּמְטַבְּלִין בְּמִקְוָה וְהוּן
 33 מְהוּרִין. דְּכָרִים שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּהוּן עַל יְדֵי הָאוּר, כְּגוֹן הַשְּׁפוּרִין - ברזל
 34 שתוחבים בו בשר בשעת הצליה, וְהָאִסְכְּלָאוֹת - רשתות שצולים
 35 עליהן בשר, מְלַבְּנֵן וּמְטַבְּלִין וְהוּן מְהוּרִין.
 36 הגמרא מביאה את המשך הברייתא: וְכוּלָּן - כל הכלים הללו,
 37 שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּהוּן עַד שֵׁלָא יִטְבִּיל וְשֵׁלָא יִנְעֵל וְשֵׁלָא יִלְבֵּן, אומרת
 38 הגמרא: תַּנּוּ תְּרָא אִסוּר - בברייתא אחת שנינו שהתבטל נאסר
 39 באבילה, וְתַנּוּ אִידָךְ מוֹתֵר - ובברייתא אחרת שנינו שהמאכל
 40 מותר באבילה. וּנְמַצָּא שֵׁשׁ סְתִירָה בְּרִייתוֹת. משיבה הגמרא: לֹא
 41 קִשְׁיָא, הָא כְּמָאן דְּאָמַר נִתְּנָן טַעַם לְפָנֵם אִסוּר - הברייתא שאסרה,
 42 היא כמו השיטה שסוברת, שטעם פגום של איסור, שהתערב עם
 43 מאכל אחר, אוסרו, ולכן אף שסתם כלי הנקנה מגוי טעם האיסור
 44 שבו כבר פגום, מכל מקום אם יבשלו בו קודם הכשרו, יאסר המאכל.
 45 וְהָא - הברייתא שהתירה היא כְּמָאן דְּאָמַר נִתְּנָן טַעַם לְפָנֵם מוֹתֵר.
 46 הגמרא דנה לדעת הסובר שנותן טעם לפגם מותר, מדוע צריך
 47 להכשיר כלל את הכלים. שואלת הגמרא: וְלִמָּאן דְּאָמַר נִתְּנָן טַעַם
 48 לְפָנֵם מוֹתֵר, קִשָּׁה, גִּיעוּלֵי עוֹבְדֵי בּוֹכְבִים - כלים של גויים שבלוע
 49 בהם מאכלות אסורות, דְּאָסֵר דְּרַחֲמָנָא - שהקדוש ברוך הוא אסרם
 50 בפרשת כלי מדין, עַד שִׁכְשִׁירוּם, הִיכִי מְשַׁבְּחַת לָהּ - באיזה אופן
 51 ימצא דין זה, הלא סתם כלי הטעם שבו פגום ומותר. משיבה הגמרא:
 52 אָמַר רַב תַּיִיא פְּרִיָּה דְּרַב הוֹנָא, אֲבָן לֹא אִסְרָה תוֹרָה אֱלָא קְדִירָה